

A R A Ş T I R M A M A K A L E S İ / R E S E A R C H A R T I C L E

ULUSLARARASI GÖÇ HAREKETLERİNİN TEMEL MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER İLE İLİŞKİSİ: G7 ÜLKELERİ İÇİN PANEL VERİ ANALİZİ****Prof. Dr. Serdar ÖZTÜRK****Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi,
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat
Bölümüe-posta:
serdarozturk@nevsehir.edu.tr
ORCID 0000-0003-0650-0244**Öğr. Gör. Buket ALTINÖZ**** Niğantaşı Üniversitesi, Meslek
Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi
Uygulamaları Pr.e-posta:
buket.altinoz@nisantasi.edu.tr
ORCID 0000-0002-4276-4821**ÖZET**

Uluslararası göç hareketlerinin nedenlerinin belirlenmesi günümüzde önemli bir beşerî sermaye olarak kabul edilen insan faktörünün mobilitesinin kontrol edilmesi açısından uygulanması muhtemel politikalara yön vermektedir. Bu kapsamda, çalışmanın amacı göçe ev sahipliği yapan G7 ülkelerinde göçmen nüfusun söz konusu göç kararında etkili olan çekici faktörleri ekonomik değişkenler bakımından belirlemektir. Bu amaçla temel makroekonomik göstergelerden kişi başına GSYH, işsizlik oranı, enflasyon oranı ve ekonomik küreselleşme endeksi temel açıklayıcı değişkenler olarak benimsenmiş ve ilgili veriler yıllık olarak 2000-2017 dönemi için temin edilmiştir. Panel ARDL tahmin yöntemi benimsenerek uygulanan analiz bulgularına göre uzun dönemde kişi başına GSYH ve ekonomik küreselleşmedeki artışların G7 ülkelerine yönelik göçün çekici unsurları olarak belirlenirken, enflasyon oranındaki bir artış göçmen sayısında azalışa neden olmaktadır. İşsizlik oranının ise uzun dönemde göçmen nüfus üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisine rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Ekonomik Büyüme, Küreselleşme, G7 Ülkeleri, Panel ARDL.**Jel Kodları:** F22; O47; F69; C23.**THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNATIONAL MIGRATION MOVEMENTS AND MAIN MACROECONOMIC INDICATORS: PANEL DATA ANALYSIS FOR G7 COUNTRIES****ABSTRACT**

Determining the causes of international migration movements gives direction to possible policies to be implemented in terms of controlling the mobility of the human factor, which is accepted as an important human capital today. In this context, the aim of this study is to determine the pull factors affecting the migration decision of the immigrant population in terms of economic variables in the G7 countries hosting to migration. For this purpose, GDP per capita, unemployment rate, inflation rate and economic globalization index, which are among the basic macroeconomic indicators, are adopted as the main explanatory variables and the relevant data are obtained annually for the 2000-2017 period. According to the analysis results applied by adopting the panel ARDL estimation method, while the increase in per capita GDP and economic freedom are determined as the pull factors of migration towards G7 countries, an increase in the inflation rate causes a decrease in the number of immigrants. On the other hand, a statistically significant effect of the unemployment rate on the immigrant population is not observed in the long run..

Keywords: Migration, Economic Growth, Globalization, G7, Panel ARDL.**Jel Codes:** F22; O47; F69; C23.

**Bu çalışma Prof. Dr. Serdar ÖZTÜRK danışmanlığında Buket ALTINÖZ tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Ana Bilim Dalında hazırlanan doktora tezinden türetilmiştir.

Geliş Tarihi/Received: 04.11.2020**Kabul Tarihi/Accepted:** 29.11.2020**Yayın Tarihi/Printed Date:** 20.12.2020**Kaynak Gösterme:** Öztürk, S. ve Altınöz, B. (2020). "Uluslararası Göç Hareketlerinin Temel Makroekonomik Göstergeler ile İlişkisi: G7 Ülkeleri İçin Panel Veri Analizi". *Niğantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(8) 86-93.

GİRİŞ

Uluslararası göç küreselleşme sürecinin en belirgin işaretlerinden biri olarak değerlendirilmekle birlikte, günümüzde ülkeler, bölgeler ve kıtalar arasındaki göç akımlarının artması giderek daha entegre bir dünyada insanların ulusal sınırlar dışında bir fırsat arayışını yansıtmaktadır. En genel anlamıyla göç kavramı geçici veya kalıcı bir ikamet değişikliğini ifade ederken, daha spesifik olarak, bir kişinin veya bir grup insanın siyasi ve idari sınırları aşarak ve kendi iradesi ile belirli bir coğrafi birimden diğerine doğru hareket etmesi olarak tanımlanmaktadır (Noja vd., 2018). Küresel tahminler 2019 yılında dünyada yaklaşık 272 milyon uluslararası göçmen olduğunu ve bu rakamın küresel nüfusun yüzde 3,5'i kadar olduğunu göstermektedir (Dünya Göç Raporu, 2020). Günümüzde ağırlıklı olarak gelişmişlik düzeyi yüksek ve sanayileşmiş ülkelere yönelik küresel göç hareketinin yoğunluğu dikkat çekmektedir. Dolayısıyla gelişmiş ülkelere yönelik bu hareketin nedenlerinin belirlenmesi, hem gelişmekte olan ülkelerin insan sermayesi kaybını önlemeye yönelik politikalar geliştirmesinde, hem de küresel demografik düzensizliklerin hafifletilmesinde önem arz etmektedir.

Göçe yönelik açıklamaların temelinde kaynak ülkenin sahip olduğu itici faktörler ve ev sahibi ülkelerin sahip olduğu çekici faktörler ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda göç sebep ve sonuçları olan bir kavramdır (Çelik, 2006:150). Göç kararı, esasen, ekonomik ve ekonomik olmayan sayısız faktör tarafından etkilenen karmaşık bir karardır. Göçün ekonomik nedenleri temelde neo-klasik kuram tarafından açıklanmaktadır. Kuramın makro bakış açısı göçün emek zengini ülkeler ile sermaye zengini ülkeler arasındaki ücret farklılıklarının bir sonucu olduğu görüşüne dayanmaktadır. Mikro perspektiften ise bu kuram, bireylerin yüksek gelir elde etme güdüsüyle hareket ettiklerini ifade eder (Sirkeci ve Yaylacı, 2019: 21-22). Dolayısıyla göçün ekonomik nedenlerinin temelinde bireylerin daha yüksek yaşam standartlarına sahip olma arayışı yer almaktadır ve bu durum doğrudan o ülkenin işgücü piyasalarının istikrarı ve ülkenin ekonomik gelişmişlik seviyesi ile ilişkilidir. Diğer bir deyişle, özellikle GSYH artışı ülkelerin refah seviyesinin yükselmesi ve sürdürülmesi için imkân vermektedir ve bu kapsamda literatürde göç ve refah arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalara rastlamak mümkündür (Giulietti vd., 2013; Boubtane vd., 2013; Grau ve Lopez, 2017).

Bu çalışmanın amacı G7 ülkelerinin kişi başına GSYH, işsizlik, enflasyon ve küreselleşme düzeyi gibi temel makroekonomik göstergelerinin bu ülkelerdeki göçmen nüfusa etkisini araştırmaktır. Bu amaçla panel Autoregressive Distributed Lag (ARDL) yaklaşımı benimsenmiştir. Bu temel amaç etrafında çalışma mevcut literatüre birtakım avantajlar sağlamaktadır. Öncelikle ilgili literatürde yaygın bir şekilde göçmen nüfusun ev sahibi ülkeye olan etkileri özellikle ekonomik değişkenler bakımından ele alınmaktadır (Beenstock ve Fisher, 1997; Muysken ve Ziesemer, 2013; D'Kancs ve Lecca, 2017; El-Bahlawan ve Al-Maadeed, 2018; Aslan ve Altınöz, 2020). Bununla birlikte, her göç hareketi aynı zamanda bir beşerî sermaye hareketi olarak değerlendirildiğinde göç veren ülkenin önemli bir işgücü kaybı yaşamasına sebebiyet vermektedir (Ünsal, 2019:57). Dolayısıyla göçmen nüfusun göç alan ülkeye olan etkilerinin ötesinde, bu ülkelerin sahip olduğu çekici faktörleri belirlemek söz konusu beşerî sermaye kaybının önlenmesi bakımından göç veren ülkeye yol gösterici niteliktedir. Ayrıca bu çalışmada panel ARDL tahmin yönteminden faydalanılarak ilgili literatüre güncel bir ampirik bakış açısı kazandırılmaktadır. Bu çalışmada panel ARDL'nin dayandığı pooled mean group (PMG) ve mean group (MG) tahmincilerinden faydalanılmıştır. Her iki tahminci açıklayıcı değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki hem kısa dönem hem de uzun dönem etkilerini sunmaktadır. Böylece çalışmanın amacı ile uyumlu olarak göçmen nüfus üzerinde etkili olan ev sahibi ülkenin ekonomik dinamikleri kısa ve uzun vadeli olarak tespit edilmiştir.

Çalışma temel amaç ve katkılar etrafında çalışmanın izleyen bölümünde göçün nedenlerine yönelik yapılmış olan ampirik çalışmalar sunulmuştur. Sonraki kısım temel ampirik model, veri seti ve araştırma metodolojini kapsamaktadır. Ardından ampirik bulgular açıklanarak, son olarak sonuç bölümünde temel bulgular ışığında bir takım politika önerisi yapılacaktır.

1. Literatür Araştırması

Literatürde göçün nedenlerini araştıran çok sayıda çalışmaya rastlamak mümkün olsa da ampirik çalışmalar oldukça sınırlıdır. Yapılan çalışmalar göç hareketlerinin sosyal, demografik, politik ve ekonomik gibi pek çok dinamiğe bağlı olduğunu birtakım analizlerle göstermekle birlikte, bu başlık altında çalışmanın amacı ile uygun olarak göçün ekonomik belirleyicilerine yer veren ampirik çalışmalar sunulmaktadır.

Mayda (2010) 14 OECD ülkesine yönelik göçün 1980-1995 veri dönemindeki belirleyicilerini farklı açılardan ampirik olarak ele almıştır. Çalışmanın temel amacı hedef ve kaynak ülkelerdeki ortalama gelirin göç üzerindeki etkisini analiz etmektir. Bunun yanı sıra coğrafi, kültürel ve demografik faktörlerin etkisi de analize dahil edilmiştir. Elde edilen sonuçlar hedef ülkedeki gelir fırsatlarının göç oranlarını önemli ölçüde artırdığını göstermiştir. Bununla birlikte, kaynak ülkedeki GSYH'nın etkisi negatif fakat hedef ülkedeki pozitif etkiye göre oldukça küçük ve önemsizdir. Dolayısıyla bu sonuç gelirin göç hareketleri üzerinde önemli bir çekici faktör etkisi olduğu söylenebilir. Naude (2010) 45 Sahra Altı Afrika ülkesinden göçün nedenlerini 1965-2005 dönemi verileri ile araştıran bir analiz gerçekleştirmiştir. Çalışmada söz konusu ülkelerdeki uluslararası göçün en önemli belirleyicilerinin iç çatışmalar ve iş fırsatları arayışı olduğunu öne süren ampirik kanıtlara ulaşılmıştır. Daha spesifik olarak ise şiddetli çatışmaları ve GSYH büyüme farklılıklarının dış göç üzerindeki etkisinin oldukça büyük olduğu yapılan analiz sonucunda ortaya konmuştur.

Boubtane vd. (2013) göçmen nüfus, işsizlik ve GSYH ilişkisini ev sahibi ülke açısından Bootstrapped panel Granger nedensellik analizi uygulayarak OECD ülkelerine ait 1980-2005 dönemi yıllık verileri ile test etmişlerdir. Elde edilen sonuçlara göç işsizliğin sadece Portekiz'de göç üzerinde negatif bir nedensel etki ortaya çıkardığı, buna karşın hiçbir ülkede göçün işsizliğe neden olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca, Fransa, İzlanda, Norveç ve İngiltere'de büyüme göç üzerinde pozitif bir nedensellik etkisine sahipken, hiçbir ülkede göçün büyümenin nedeni olmadığı ortaya konmuştur. Giuliatti vd. (2013) Avrupa Birliği ülkelerinde işsizlik yardımlarının bu ülkelere yönelik göç için çekici bir faktör olup olmadığını araştırmayı amaçlamışlardır. OLS tahmin yaklaşımı ile ulaştıkları sonuçlar işsizlik yardımlarının orda düzeyde bir etkiye sahip olduğunu gösterirken, GMM yaklaşımı benimsendiğinde bu etki oldukça küçük ve önemsizdir. Jennissen (2013) Batı Avrupa'da net göçün ekonomik belirleyicilerini 1960-1998 dönemi için ele almıştır. Analiz sonuçları GSYH'nın pozitif, işsizliğin negatif ve anlamlı bir etkisi olduğunu göstermiştir.

Clemens (2014) göç ve gelişme düzeyi arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Ulaşılan sonuçlar üst-orta gelir düzeyini geçtikten sonra ev sahibi ülke açısından göç baskısının azaldığını göstermektedir. Bir diğer deyişle, yoksul ülkelerde kalkınma düzeyi daha fazla göç anlamına gelirken, belirli bir gelir düzeyini aştıktan sonra gelişen kalkınma dışarıya göç hareketini azaltmaktadır. Docquier vd. (2014) 138 kaynak ülke ve 30 ev sahibi ülkeye ait 2000-2010 yıllarını kapsayan bir veri seti ile analiz gerçekleştirmişlerdir. Ulaşılan sonuçlar ev sahibi ülkedeki kişi başına düşen gelirin potansiyel göçmen havuzunun genişlemesinde önemli bir belirleyici olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla ev sahibi ülkenin ekonomik büyüme düzeyi göçmenler için göç fırsatlarının ana ekonomik kaynağını temsil etmektedir.

Grau ve Lopez (2017) Avrupa'daki göçmen nüfusun göç kararında etkili olan faktörleri tespit etmeyi amaçlamıştır. Söz konusu çalışmada ele alınan temel belirleyiciler ekonomi, nüfus, sağlık ve çevresel sürdürülebilirlik etrafında şekillenmiştir. Ayrıca analiz iki veri setini içermektedir. Hem Avrupa Birliği üye ülkelerinin tamamına (EU-28) hem de Euro Birliğine (EU-19) dayanan iki ayrı veri seti 2000-2014 dönemi için elde edilmiş ve buna göre GMM tahmin yaklaşımından faydalanılmıştır. Sonuçlar özellikle 2008-2014 döneminde Avrupa'da yaşanan göçmen krizinin GSYH ve kamu borcu ile büyük ölçüde ilişkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca sonuçlar Euro bölgesindeki ülkelerin incelenen değişkenlerdeki varyasyona diğerlerine kıyasla daha duyarlı olduğunu ortaya koymuştur.

Dao vd. (2018) göç ve ekonomik gelişme arasındaki ilişkiyi OECD ülkeleri için analiz etmişlerdir. Sonuçlar finansal teşvik ve kısıtlamalar gibi mikroekonomik itici güçlerin göç üzerinde sınırlı bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Bunun aksine nüfusun yetenek düzeyi gibi makroekonomik faktörlerin göç üzerinde daha belirgin bir etkisine ulaşılmıştır. Genel olarak, bu çalışmadan elde edilen bulgular yerli nüfustaki eğitim düzeyinin artması ve bu kesimin göç eğiliminin yüksek olması nedeniyle ülke dışına göç hareketinin ekonomik gelişme ile birlikte arttığını göstermektedir. Drazenovic vd. (2018) göç verme kararında etkili olan ekonomik ve ekonomik olmayan faktörleri çekim modeli ile analiz etmişlerdir. Çalışmada Hırvatistan'dan ve diğer yeni AB üyesi ülkelere çekirdek AB ülkelerine göç akışları 2000-2016 dönemi için ele alınmıştır. Elde edilen sonuçlar GDP ve işgücü piyasasının göç kararında büyük ölçüde etkili olduğunu göstermiştir. Arif (2020) 103 kaynak ve ev sahibi ülkenin karşılıklı uluslararası göç akışı üzerinde etkili olan ekonomik, politik ve sosyal faktörleri PPML yöntemi ile tespit etmeyi amaçlamıştır. Elde edilen sonuçlar ekonomik özgürlüğün önemli bir çekici faktör olduğunu açıklarken, ekonomik faktörler aynı zamanda göçün önemli itici faktörleri olarak tespit edilmiştir.

2. Model, Veri Seti ve Metodoloji

Ekonomik değişkenlerin uluslararası göç üzerindeki etkisini araştırmak üzere oluşturulan temel bir panel veri modeli şu şekildedir:

$$\log_goc_{it} = \alpha + \beta_1 \log_gdppc_{it} + \beta_2 \log_unemp_{it} + \beta_3 \log_inf_{it} + \beta_4 \log_glob_{it} + \mu_{it}$$

Modelin bağımlı değişkeni OECD Uluslararası Göç veri tabanından temin edilmiştir ve G7 ülkelerine 2000-2017 yılları arasında gelen yabancı nüfusun yıllara göre toplam değerini ifade etmektedir. Açıklayıcı değişkenler sırasıyla, kişi başına GSYH (\log_gdppc), toplam işsiz sayısının toplam işgücüne oranı (\log_unemp), enflasyon oranı (\log_inf) ve ekonomik küreselleşme endeksini (\log_glob) ifade eder. Tüm değişkenler modele logaritmik bir şekilde dahil edilmiştir.

Çalışmanın analiz kısmında öncelikle değişkenlerin birim kök içerip içermediği Im-Pesaran_shin (IPS) birim kök testi ile tespit edilmiştir. IPS testi panelde yer alan tüm verilerin heterojen bir katsayıya sahip olduklarını ifade etmektedir. Panelde birim kök olduğunu ifade eden boş hipoteze karşı panelde birim kök olmadığı şeklinde oluşturulan alternatif hipotez sınanmaktadır. Bu testin matematiksel gösterimi aşağıdaki gibidir (Im vd., 2003):

$$\Delta y_{it} = \rho_i y_{i,t-1} + \sum_{k=1}^{\rho_i} \theta_{i,k} \Delta y_{it-k} + \alpha_{i,t} \delta_t + \varepsilon_{it}$$

serilerin durağanlıkları incelendikten sonra açıklayıcı değişkenlerin GSYH üzerindeki etkilerini test etmek için Pesaran vd. (1999), tarafından geliştirilen panel autoregressive distributed lag (ARDL) modeli kullanılmıştır.

Panel ARDL modeli, ortalama grup tahmincisi (MG), havuzlanmış ortalama gruba (PMG) ve dinamik sabit etkiler (DFE) modeline dayanmaktadır. Temel bir panel ARDL denklemi aşağıdaki gibi oluşturulmuştur (Pesaran vd., 1999):

$$Y_{it} = \sum_{L=1}^p \phi_{i,L} Y_{i,t-L} + \sum_{L=0}^q \theta_{i,L} X_{i,t-L} + \delta_i + \varepsilon_{it}$$

burada Y bağımlı değişkeni, X bağımsız değişkeni ifade etmektedir. MG tahmincisi uzun dönem parametrelerinin ağırlıklandırılmamış ortalamasını almaktadır ve MG tahmincisi ARDL parametreleri üzerine herhangi bir kısıt koymamaktadır. Belirli değişkenlerin paneli oluşturan birimler arasında aynı olmasına izin vermemesi MG tahmincisinin eksikliğidir. Bu eksiklik de PMG tahmincisi kullanılarak giderilmektedir. Böylece Panel ARDL'nin uzun dönemde homojenliği ve kısa dönemde heterojenliğe izin verdiği görülmektedir. MG ve PMG

modellerinden hangisinin kullanılacağı yönündeki seçim sorununun çözülmesi için Pesaran vd. (1999) tarafından uzun dönemde parametrelerin homojenliğinin test edilmesi için Hausman (1978) testinin yapılmasının uygun olacağı belirtilmiştir. Uzun dönemde homojenlik varsayımıyla birlikte PMG tahmincisinin etkin ve tutarlı bir test olduğu kabul edilmektedir.

3. Analiz Bulguları

Başlıca ekonomik değişkenlerin uluslararası göç üzerinde etkisini G7 ülkeleri için ele alan bu çalışmada öncelikle serilere ilişkin birim kök sınaması yapılmış ve test sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur. IPS birim kök testi sonuçları sabitli modelde *log_inf*, sabitli ve trendli modelde hem *log_inf* hem de *log_unemp* değişkenlerinin düzeyde durağan olduğunu, diğer serilerin ise I(1) entegrasyon derecesine sahip olduğunu göstermektedir. Bu durum farklı derecelerden durağan olan serilere yönelik katsayı tahminine imkân veren en uygun yöntem olarak panel ARDL yaklaşımından benimsenmesi için gerekli olan koşulun sağlandığı anlamına gelir.

Tablo 1. Birim Kök Testi Sonuçları (IPS)

	Sabitli		Sabitli ve Trendli	
	Düzye	Fark	Düzye	Fark
log_goc	-1.20269	-6.28734*	0.14955	-5.99129*
log_gdppc	1.55213	-5.15004*	-1.23605	-3.31851*
log_unemp	-0.92458	-3.86815*	-1.43347**	-2.45133*
log_inf	-3.94872*	-7.51589*	-4.28959*	-5.63040*
log_glob	-0.36611	-5.67750*	-0.96773	-5.84690*

* ve ** sırasıyla %1 ve %10 istatistiksel anlamlılık düzeylerini ifade eder.

Birim kök sınamasının ardından uzun dönemde değişkenler arasında eşbütünlüşme ilişkisinin varlığını ortaya koymak için Pedroni panel eşbütünlüşme analizinden faydalanılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 2'de yer almaktadır. Buna göre seriler arasında güçlü uzun dönemli ilişkilerin varlığını gösteren altı sonuç elde edilmiştir.

Tablo 2. Pedroni Eşbütünlüşme Testi Sonuçları

Within-dimension				
	İstatistik	Olasılık	İstatistik	Olasılık
Panel v-Statistic	-1.568994	0.9417	-1.558203	0.9404
Panel rho-Statistic	1.295176	0.9024	1.229153	0.8905
Panel PP-Statistic	-2.613516	0.0045	-3.327362	0.0004
Panel ADF-Statistic	-2.464604	0.0069	-3.393443	0.0003
Between-dimension				
	İstatistik	Olasılık		
Group rho-Statistic	2.407979	0.9920		
Group PP-Statistic	-5.664635	0.0000		
Group ADF-Statistic	-4.084735	0.0000		

Eşbütünleşme ilişkisinin varlığını değişkenlerin uzun dönemde birbirleriyle ilişkili oldukları hakkında bir fikir vermekle birlikte, açıklayıcı değişkenlerin bağımlı değişken üzerinde kısa ve uzun dönemde nasıl bir etkiye bulunduğunu tespit etmek için katsayı tahmin yönteminden faydalanmak kaçınılmazdır. Bu doğrultuda çalışmada uygulanan panel ARDL metodunun dayandığı PMG ve MG tahmin sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Panel ARDL Kısa ve Uzun Dönem Katsayı Tahmin Sonuçları

Kısa dönem	PMG		MG	
	Katsayı	Olasılık	Katsayı	Olasılık
ECT	-0.4526288	0.006	-0.8126357	0.000
D.log_gdppc	-1.142425	0.568	-1.08296	0.608
D.log_unemp	-0.2973873	0.366	0.1725312	0.512
D.log_inf	0.1496362	0.595	0.3203785	0.316
D.log_glob	-1.337945	0.245	0.3656265	0.781
Cons.	0.5603364	0.015	4.902183	0.511
Uzun dönem	Katsayı	Olasılık	Katsayı	Olasılık
log_gdppc	0.3264558	0.085	-1.530184	0.761
log_unemp	-0.0213224	0.911	-1.672407	0.293
log_inf	-0.3571672	0.033	-0.3112599	0.119
log_glob	1.718417	0.000	-2.456423	0.389
Hausman testi	Chi ²	Olasılık		
Ho: PMG geçerlidir	1.99	0.738		
* ve ** sırasıyla %1 ve %10 istatistiksel anlamlılık düzeylerini ifade eder.				

Tablo 3'te yer alan PMG tahmin sonuçlarına göre kısa dönemde açıklayıcı değişkenlerin göçmen sayısına herhangi bir etkisi yoktur. Uzun dönemde ise kişi başına GSYH hasıladaki bir artış göçmen sayısını yaklaşık yüzde 0,32 artırmaktadır. Bu sonuç Mayda (2010), Naude (2010), Jennissen (2013), Docquier vd. (2014) ve Drazenovic vd. (2018)'nin bulguları ile uyumludur. Bununla birlikte ekonomik küreselleşme endeksi benzer şekilde pozitif etkiye sahipken, enflasyon oranının artmasıyla birlikte göçmen sayısında bir azalış ortaya çıkmaktadır. İşsizlik oranına ait katsayısı ise negatif olsa bile istatistiksel olarak anlamlı değildir. İşsizliğe ilişkin elde edilen bu sonuç literatürde yer alan Boubtane vd. (2013) ve Giulietti vd. (2013) ile uyumludur. Dolayısıyla kişi başına GSYH ve ekonomik küreselleşme göç kararında çekici birer faktör olarak kabul edilirken, enflasyon oranı caydırıcı bir unsur olarak ifade edilebilir. PMG sonuçlarına ek olarak MG sonuçları da Tablo 3'te sunulmuş ve hem kısa hem de uzun dönem katsayılarına ilişkin istatistiksel olarak anlamlı sonuçlara ulaşamamıştır. Ancak yapılan Hausman test sonucunda PMG tahmin yönteminin geçerliliğinin söz konusu olması nedeniyle MG sonuçları geçerliliğini yitirmektedir.

Sonuç

Günümüzde her alanda yoğun bir şekilde hissedilen küreselleşme, sınırlar arası hareketlilikte yoğunlaşmaya neden olarak uluslararası göç konusunu da kapsamaktadır. Göç hem göç alan hem de göç veren ülke için etkileri olan dinamik bir olgudur. Bunun en temel nedeni göçün insan faktörüne dayalı olmasıdır. Bu kapsamda göç aslında temelinde insan faktörünün yer aldığı bir beşerî sermaye hareketi olarak alınmaktadır. Buna bağlı olarak özellikle gelişmekte olan

ülkelerden gelişmiş ülkelere doğru gerçekleşen göç hareketi göç veren ülkeler açısından uzun vadede bir beşerî sermaye kaybı olarak nitelendirilebilir. Dolayısıyla söz konusu göçün önüne geçmek ve bu göçü tersine çevirebilmek göçün nedenlerini belirlemek ile doğrudan bağlantılıdır. Gelişmiş ülkelerdeki çekici faktörleri tespit etmek bu kapsamda bir araştırma gerekliliğidir. Buna ilişkin olarak bu çalışmada G7 ülkelerinin göçmen nüfusu bağımlı değişken olmak üzere bu ülkelere göçü teşvik eden çekici unsurların ekonomik değişkenler bağlamında belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç etrafında 2000-2017 dönemini kapsayan bu çalışmada panel ARDL yaklaşımının dayandığı PMG ve MG tahmincilerinden yararlanılmıştır.

Ampirik sonuçlar uzun dönemde GSYH ve ekonomik küreselleşme artışının göçmen nüfusu artırıcı etkisini ortaya koyarken, enflasyon oranının göçmen nüfusu azalttığını göstermiştir. Buna karşın işsizlik oranının istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi tespit edilememiştir. Bu kapsamda gelişmiş bir ülke örneğinin sahip olduğu çekici unsurlar ekonomik bir sınıflandırma kapsamında özellikle GSYH ile ekonomik küreselleşme artışı ve enflasyon oranındaki düşüşler olarak belirlenmektedir. Bu sonuç gelişmiş ülkelere yönelik göçlerin kaynak ülkelerinde beşerî sermaye kayıplarının önüne geçmek için bazı politikaları gündeme getirmektedir. Öncelikle ekonomik olarak ülkedeki güven ortamı bireylerin göç kararı vermesini önlemede oldukça önemlidir. Bu ise her şeyden önce ekonomik büyümenin sürdürülebilir bir şekilde sağlanması ve kişi başına gelir düzeyini artırarak mümkündür. Kişi başına gelirin bir ülkenin refah seviyesinin de bir göstergesi olduğu bilinmektedir ve ülkenin vatandaşlarına yönelik eğitim kalitesinde saplayacağı bir artış doğrudan kişi başına gelir artışı üzerinde etkili olmaktadır. Zira eğitim kalitesi yükseldikçe eğitilmiş bireylerin yurtiçi üretime katkısı o ölçüde yüksek olmaktadır. Kişi başına gelir artışını sağlamanın bir diğer yolu ise ihracat artışı sağlamaktır. Ayrıca devlet harcamaları ile ve özellikle teşvik ve sübvansiyonlarla üretim artışına katkıda bulunan alanlara yönelik programlar GSYH ve böylece kişi başına geliri artıracaktır. Bir diğer çekici faktör olarak tespit edilen ekonomik küreselleşme göz önüne alındığında, mal ve hizmet ticaretinin, uluslararası sermaye akışı ve teknolojilerin hızlı yayılmasının göç kararında etkili olduğu söylenebilir. Dolayısıyla ekonomik olarak dünya ile entegrasyon sağlamak göç veren kaynak ülkelerin beşerî sermaye çıkışlarına engel olmak ve hatta göç akışını tersine çevirebilmek için göç politikalarında ağırlık verilmesi gereken bir konudur. Son olarak fiyatlar genel düzeyinin yükselmesini önlemek ve buna ilişkin olarak enflasyonist politikalardan kaçınmak kaynak ülkeden bireylerin göç etmesini büyük ölçüde engelleyecektir.

Kaynakça

- Arif, I., (2020). "The Determinants of International Migration: Unbundling The Role of Economic, Political and Social Institutions". *World Economy*, 1(1), 5-15.
- Aslan, A. ve Altinoz, B., (2020). "The Relationship Between Unemployment and Immigration With Linear and Nonlinear Causality Tests: Evidence From The United States". *Economic Journal of Emerging Markets*, 12(1), 13-24.
- Beenstock, M. ve Fisher, J., (1997). "Thee Macroeconomic Effects of Immigration: Israel in The 1990s". *Weltwirtschaftsliches-Archiv*, CXXXXIII, 330-358.
- Boubtane, E., Coulibaly, D. ve Rault, C., (2013). "Immigration, Unemployment and GDP in The Host Country: Bootstrap Panel Granger Causality Analysis on OECD Countries". *Economic Modelling*, 33, 261-269.
- Clemens, M. A., (2014). Does Developments Reduce Migration?. IZA Discussion Papers, No. 8592.
- Çelik, F., (2006). "İç Göçlerin İtici ve Çekici Güçler Yaklaşımı ile Analizi". *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 27(Temmuz-Aralık), 149-170.
- D'Kancs, A. ve Lecca, P., (2017). Long-term Social, Economic and Fiscal Effects of Immigration Into The EU: The Role of The Integration Policy, JRC Working Papers in Economics and Finance,

<https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/long-term-social-economic-and-fiscal-effects-immigration-eu-role-integration-policy-jrc-working>

Dao, T. H., Docquier, F., Parsons, C. ve Peri, G., (2018). "Migration and Developments: Dissecting the Anatomy of The Mobility Transition". *Journal of Development Economics*, 132, 88-101.

Docquier, F., Peri, G. ve Ruysen, I., (2014). "The Cross-country Determinants of Potential and Actual Migration". *International Migration Review*, 48, 37-99.

Drazenovic, I., Kunovac, M. ve Pripuzic, D., (2018). Dynamics and Determinants of Migration - The case of Croatia and Experience of New EU Member States. The Twenty-Fourth Dubrovnik Economic Conference. June 3-5, Dubrovnik, Croatia.

Giulietti, C., Guzi, M., Kahanec, M. ve Zimmermann, K., (2013). Unemployment benefits and immigration: Evidence from the EU. *International Journal of Manpower*, 34(1), 24-38.

Grau, A. J. G. ve Lopez, F. R., (2017). Determinants of immigration in Europe. The relevance of life expectancy and environmental sustainability. *Sustainability*, 9, 1093.

Hausman, J., (1978). "Specification Tests in Econometrics". *Econometrica*, 46(6), 1257-1271.

Im, K. S., Pesaran, M. H. ve Shin, Y., (2003). "Testing For Unit Roots in Heterogeneous Panels". *Journal of Econometrics*, 115, 53-77.

Jennissen, R., (2013). "Economic Determinants of Net International Migration in Western Europe". *European Journal of Population*, 19, 171-198.

Mayda, A. M., (2010). "International Migration: A Panel Data Analysis of The Determinants of Bilateral Ows". *Journal of Population Economics*, 23(4), 1249-1274.

Muysken, J. ve Ziesemer, T. H. W., (2013). "A Permanent Effect of Temporary Immigration on Economic Growth". *Applied Economics*, 45(28), 4050-4059.

Naude, W., (2010). "The Determinants of Migration From Sub-Saharan African Countries". *Journal of African Economies*, 19(3), 330-356.

Noja, G. G., Cristea, S. M., Yüksel, A., Panzaru, C. ve Dracea, R. M. (2018). "Migrants' Role in Enhancing The Economic Developments of Host Countries: Empirical Evidence From Europe". *Sustainability*, 10(3), 894.

Pesaran, M. H., Shin, Y. ve Smith, R. P., (1999). "Pooled Mean Group Estimation of Dynamic Heterogeneous Panels". *Journal of the American Statistical Association*, 94(446).

Sirkeci, İ. ve Yaylacı, F. G., (2019). "Küresel Hareketlilik Çağında Göç Kuramları ve Temel Kavramlar". Filiz Göktuna Yaylacı (der.) içinde, *Kuramlar ve Uygulama Boyutları ile Türkiye'de Sığınmacı, Mülteci ve Göçmenlerle Sosyal Hizmetler* (sf. 15-39) Londra: Transnational Press London.

Ünsal, A., (2020). "Uluslararası Göç Kavramı ve Uluslararası Göçün Ülke Ekonomileri Üzerinde Muhtemel Etkileri". *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 18, 50-61.

World Migration Report (2020). https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2020.pdf,